

Lex Ukrajina V

22.6.2023

Tereza Ibrahim · teibrahim@iom.int

novelizace zákonů č.
65/2022 Sb. a č.
66/2022 Sb.

vstup v platnost: 1.
dubna 2023, nabytí
účinnosti zásadních
změn: **1. července 2023**

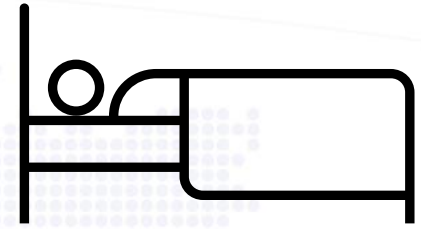
zavádí změny v oblasti:

nároku a výpočtu
humanitární dávky

bezplatného ubytování

příspěvků pro solidární
domácnost

Nouzové hromadné ubytování

Bezplatné ubytování v prostorách v systému HUMPO je od 1.4.2023 poskytováno po dobu maximálně **150 dnů od obdržení dočasné ochrany**

- **ochranné období do 30.6.2023** (= osobám, kterým uplynulo 150 dnů před 1.4. nebo v průběhu 90 dnů po 1.4., mohou využívat ubytování bezplatně až do 30.6.)

- osoba má nárok na bezplatné ubytování pouze 150 dnů po datu udělení dočasné ochrany
- !pokud osoba bez vážného důvodu **odmítne** bezplatné ubytování nebo jej **opustí** (či přestane využívat bez udání důvodu na více než 10 dní*), pohlíží se, jako by již **vyčerpala maximální dobu ubytování**

*po odpadnutí důvodu je nutné ubytovatele bezodkladně informovat

Výjimky z omezení na 150 dnů

Zranitelné skupiny osob = mohou bezplatně využívat ubytování i po 150 dnech:

- děti (do 18 let)
- studenti od 18 do 26 let (studium v Česku)
- těhotné ženy
- osoby pečující o dítě do 6 let včetně (1 osoba pouze)
- osoby starší 65 let
- osoby se zdravotním postižením
- osoby pečující o osobu se zdrav. postižením

Co dělat po vyčerpání doby 150 dnů?

zranitelné osoby - mohou dále využívat ubytování bezplatně

ostatní – mohou se dohodnout s poskytovatelem ubytování na podmínkách pokračování + na ceně za ubytování / najít si jinou ubytovnu / najít si ubytování v soukromí

Přeubytování

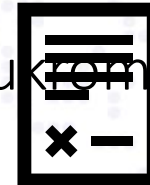
- pokud provozovatel ubytovacího zařízení nechce dále pokračovat v poskytování ubytování ->
 - **zranitelné osoby** - obrátit se na **KACPU** -> dojde k přeubytování
 - **nezranitelné osoby** - KACPU se tímto **nezabývá** -> osoby si musí najít nové ubytování sami
 - **"smíšené" rodiny (zranitelní + nezranitelní)** - nezranitelná osoba si musí najít ubytování sama (v ubytovně, která provozuje jak státní humanitární ubytování, tak ubytování za poplatek) -> KACPU pak do této ubytovny přeubytuje zranitelné členy rodiny

Ubytování v solidárních domácnostech

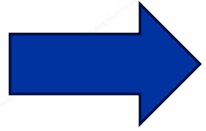
Příspěvek pro solidární domácnosti **nebude** po 30.6. dále poskytován

- cizinec má od 1.7. své bydlení hradit s pomocí nákladů na bydlení v rámci přiznané humanitární dávky
- vztah mezi vlastníkem/pronajímatelem bude čistě soukromoprávní (nájemní smlouva)
- pro **možnost** započítání plné částky nákladů na bydlení, je nutné, aby vlastník byt registroval v Evidenci bytů a smluv (pouze **samostatné byty**)

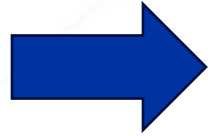
Ubytování v solidárních domácnostech

Vlastník/pronajímatel bytu **sdílí** domácnost s cizinci = **sdílené domácnosti**

- pokud vláda nestanoví nařízením výši solidárního příspěvku pro sdílené domácnosti do 30.6., solidární příspěvek **nebude dále pokračovat** (pravděpodobné, ale lze opětovně aktivovat)

Ubytování v solidárních domácnostech

Vlastník/pronajímatel bytu **nesdílí** domácnost s cizinci = **samostatný byt**

=> vlastník/pronajímatel a cizinci se musí dohodnout na nájemném a uzavřít nájemní smlouvu (= standardní soukromoprávní vztah)

=> doporučuje, aby vlastník registroval byt do **Evidence bytů a smluv** (! nelze u sdílených domácností)

Ubytování v solidárních bytech – co je potřeba?

- vzor nájemní smlouvy v dvojjazyčné verzi: [Rental Contract Template | IOM Czechia](#)
- vlastník bytu by měl **zaregistrovat byt v nové Evidenci bytů a smluv od MPSV** ([Evidencce bytů a smluv \(mpsv.cz\)](#))
 - nejedná se o povinnost, **ale** v případě neregistrace činí výše započitatelných nákladů pouze 80%
 - může vložit pouze vlastník!
 - pouze samostatné byty (ne sdílené domácnosti!)

EB

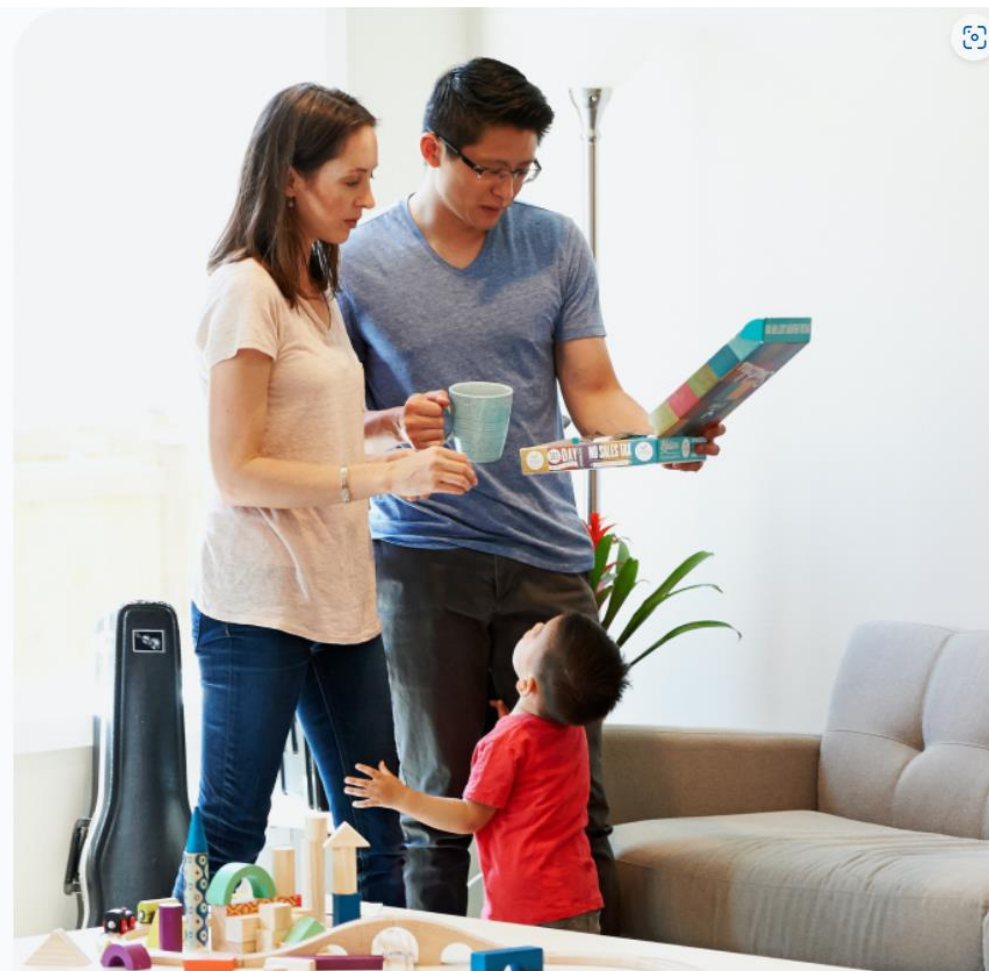
Evidenci bytů a smluv

Přihlásit se

Vítejte v evidenci bytů a smluv

Ušetřete čas, nestůjte ve frontách
na úřadech nebo poště a komunikujte
se státem online. Vyřídíte si své žádosti
na pár kliknutí.

Přihlásit se do evidence

Údaje, které se vkládají do Evidence bytů a smluv (vlastníkem)

identifikační údaje vlastníka bytu

adresa a číslo bytu

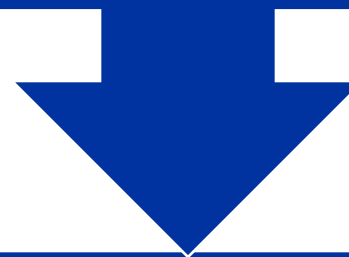
právní titul pro užívání bytu v písemné formě (např. nájemní smlouva, podnájemní smlouva)

identifikační údaje držitelů dočasné ochrany, kteří v bytě bydlí + číslo víza

začátek a konec ubytování

Nový systém kalkulace HuD

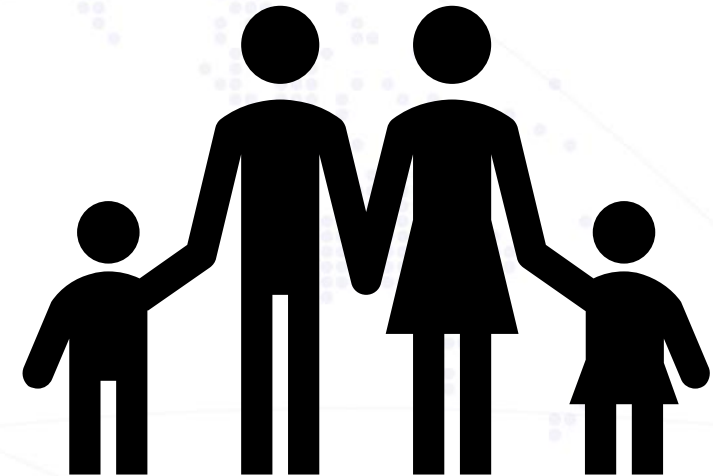
Nový systém výpočtu nároku na humanitární dávku - **fixní** náklady na „životní potřeby“ a bydlení (stanoveny právními předpisy) se **porovnávají s příjmy a úsporami**

Pouze v případě, že je **celkový příjem nižší než částky nákladů na životní potřeby a bydlení (+ žádné úspory)**, vzniká nárok na humanitární dávku

Společná domácnost

- žádosti osob žijících ve společné domácnosti a společně přispívajících na úhradu nákladů na domácnost (např. rodina, partneři... x ne dvě samostatné rodiny v jednom bytě) **jsou posuzovány společně a osobám je přiznána jedna souhrnná HuD pro celou domácnost**

Výpočet humanitární dávky

1) Náklady = stanovené právním předpisem

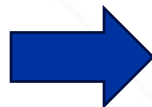
náklady na životní potřeby
(ve výši životního/existenčního
minima + indexace)

náklady na bydlení
(částky stanovené vládním nařízením podle
počtu osob v domácnosti)

2) Příjmy = skutečné příjmy za předcházející měsíc

veškeré příjmy
(z ČR/UA, zaměstnání/podnikání,
sociální dávky/důchody, ...)

výsledná částka HuD je dále porovnána s
úspory na bankovních účtech
-> úspory jsou vyšší než částka HuD = HuD
nepřiznána
-> úspory jsou nižší než částka HuD =
HuD přiznána v celkové výši

výjimka (nezapočítává se jako
příjem) = vyplacená HuD,
prostředky poskytnuté Dětským
fondem UNICEF

(relevantní období
= předchozí měsíc)

Výpočet humanitární dávky

Náklady minus příjmy

=> výsledek 0 nebo nižší než 0 = není nárok na humanitární dávku

=> výsledek vyšší než 0 = nárok na humanitární dávku ve výši rozdílu mezi náklady a příjmy

+ konečná částka se dále porovná s případnými úspory na bankovních účtech -> pokud jsou úspory vyšší než vypočtená HuD, nárok na HuD nevzniká

Započitatelné náklady na životní potřeby

Dospělí (18+)

- prvních 150 dní po udělení dočasné ochrany – **4860 Kč** (životní minimum)
- po 150 dnech – **3130 Kč** (existenční minimum)

Výjimky (= zranitelné skupiny, částka zůstává 4860 Kč i po 150 dnech)

- studenti od 18 do 26 let (v českém školním systému, prezenčně)
- těhotné ženy
- osoba pečující o dítě do 6 let včetně (1 osoba v rodině – rodič/zákonný zástupce)
- osoby se zdravotním postižením
- lidé starší 65 let
- osoba pečující o osobu se zdravotním postižením

Započitatelné náklady na životní potřeby

Děti (do dovršení 18 let)

- 3490 Kč
- děti od 6 do 10 let – 1.2x násobek = 4188 Kč

Osoby se zdravotním postižením

- 1.5x násobek
- např. dospělý se zdrav. postižením – $1.5 \times 4860 = 7290$ Kč, dítě se zdrav. postižením – $1.5 \times 3490 = 5235$ Kč

Započitatelné náklady na bydlení

- částky jsou stanoveny vládním nařízením dle počtu osob v domácnosti, nejedná se o skutečně vynaložené náklady!
- plná částka – **3000 Kč/os.** (6000 Kč/2 os. atd.; max. 15 000 Kč)
- výše se ale liší dle typu bydlení
 - ubytování v objektech zařazených v evidenci HUMPO
 - v soukromých bytech
 - v jiných typech ubytování

Započitatelné náklady na bydlení

- ubytování v objektech v evidenci HUMPO:
 - zranitelné osoby - **0 Kč**
 - ostatní
 - osoba není zaměstnána/není zaregistrována v evidenci uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR - **0 Kč**
 - je výdělečně činná/zaregistrována v evidenci ÚP - **2400 Kč/osoba** (80% plné částky nákladů na bydlení)

Započitatelné náklady na bydlení

- bydlení v soukromých bytech:
 - samostatný byt je vložen do MPSV evidenci bytů a smluv - **3000 Kč/osoba (100%)**
 - byt není vložen do MPSV evidenci bytů a smluv/jedná se o sdílenou domácnost - **2400 Kč/osoba (80%)**
 - zde ale musí být osoba také výdělečně činná/vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP – pokud ne, náklady = **0 Kč**
- **jiné typy ubytování** (např. ubytovny, které nejsou zařazeny v HUMPO):
 - **2400 Kč/osoba**, pokud je osoba výdělečně činná/vedená v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP (jinak **0 Kč**)

Jak prokazovat zranitelnost?

nejprve je vždy nutno **deklarovat zranitelnost v žádosti o HuD** -> MPSV posoudí a potvrdí/nepotvrdí zranitelnost
=> informace se **propíše do systému HUMPO**

do 30.6. – čestným prohlášením v žádosti o HuD

od 1.7. – nutno nahrát do aplikace potvrzení / jiný dokument

Jak prokazovat zranitelnost?

- **děti do 18 let, osoby starší 65 let** – aplikace HuD identifikuje jako zranitelnou osobu automaticky (!ale vždy nutno podat žádost o HuD = pouze MPSV posuzuje zranitelnost, informace se pak propíše do systému HUMPO)
- **studenti od 18 let do 26 let** - potvrzení o studiu/rozhodnutí o přijetí na SŠ/VŠ
- **osoba pečující o dítě do 6 let věku (včetně)** - v žádosti uvede, že je touto osobou + uvede dítě v žádosti (potvrzení není třeba)
- **těhotné ženy** - těhotenský průkaz/potvrzení od lékaře
- **osoba se zdravotním postižením** - doklad osvědčující zdravotní postižení z Ukrajiny / posudek od OSSZ (postup viz dále)
- **osoba pečující o osobu se zdrav. postižením** - v žádosti uvede, že je touto osobou + uvede osobu v žádosti (potvrzení není třeba)

Rozhraní ubytovatele -> Ubytování

Shoda adres	Udělení 1. víza (počet dnů)	Platnost aktuálního víza	Zranitelná Osoba	Ubytován DO	Přerušení ubytování / nocí	Vyřazení osoby / nocí	Akce
ANO	●	● 31.03.2024	● ANO	-			
ANO	●	● 31.03.2024	⚠ ANO	-			
ANO	●	● 31.03.2024	● NE	-			

Osoba byla vyhodnocena dle podmínek MPSV jako zranitelná pro aktuální měsíc.

Osoba byla vyhodnocena dle podmínek MPSV jako zranitelná pro předešlý měsíc, avšak v aktuálním měsíci čeká na potvrzení.

Osoba nesplňuje podmínky MPSV pro zařazení do skupiny zranitelných osob.

Jak žádat o humanitární dávku?

pouze online žádost (s výjimkou první žádosti – tu lze podat v papírové podobě)

žádost je třeba podat v měsíci, na který se žádá o humanitární dávku, nikoliv později!

jaké informace a dokumenty je třeba předložit:

identifikační údaje žadatele, adresa bydliště, informace o přiznání DO, údaje o všech příjmech žadatele, informace o zaměstnavateli, identifikace účtů žadatele a údaje o finančních prostředcích na těchto účtech, prohlášení o majetku, pokud má žadatel náklady na nájem v bytě evidovaném v evidenci bytů, uvede identifikační údaje vlastníka bytu + **informace o zranitelnosti**

Příklady výpočtu nároku na HuD

Příklad 1 (po 1.7.2023):

Matka a dvě děti (ve věku 6 a 12 let), 3. měsíc po obdržení dočasné ochrany, bydlí v pronajatém bytě, který je vložen do Evidence bytů a smluv, příjem rodiny je 15 000 Kč (výdělečná činnost + dávka z Ukrajiny).

součet nákladů na životní potřeby = $4\,860 + 1,2 \times 3\,490 + 3\,490 = 12\,538$

započitatelné náklady na bydlení pro rodinu = 9 000

příjem rodiny = 15 000

výpočet: $(12\,538 + 9\,000) - 15\,000 = 6\,538$ Kč = získaná humanitární dávka pro rodinu

Příklad 2 (po 1.7.2023):

Matka a dvě dcery (10 a 12 let) žijí na ubytovně (tj. nouzové ubytování), a to už 8 měsíců. Matka nepracuje, ale je zaregistrována v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadě práce. Otec rodině posílá měsíčně 20 000 Kč. Jaká bude výsledná částka humanitární dávky pro rodinu?

součet nákladů na životní potřeby = $3\,130 + 1,2 \times 3\,490 + 3\,490 = 10\,808$

započitatelné náklady na bydlení pro rodinu = 2 400

příjem rodiny = 20 000

výpočet: $(10\,808 + 2\,400) - 20\,000 = 0$ Kč = **získaná humanitární dávka pro rodinu**

Zařazení osob dlouhodobě práce neschopných mezi státní pojištěnce

- osoba dlouhodobě práce neschopná (= závažný zdravotní stav dlouhodobě neumožňující výkon práce) může o svém stavu informovat zdravotní pojišťovnu (nutné poskytnout lékařskou dokumentaci od českého lékaře osvědčující zdravotní stav) - ZP posoudí a informuje ÚP => osoba se stává státním pojištěncem

Osoby se zdravotním postižením

- osoba má průkaz zdravotního postižení vydaný na Ukrajině (i pokud platnost průkazu vypršela po 24.2.2022) -> nahraje jej do žádosti o HuD

Osoby se zdravotním postižením

- osoba, jejíž nepříznivý zdravotní stav odpovídá dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu a jeho dopadům pro účely nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením, může **požádat OSSZ o posouzení, zda tuto osobu lze považovat za osobu se zdravotním postižením**
 - žádost podávána **elektronicky** skrze portál CSSZ.cz od 1.7.2023
 - lze se také obrátit na pracoviště OSSZ ve vašem okrese s žádostí už během června
 - nutno předložit jméno a adresu ošetřujícího lékaře v ČR (+ případně dokumentaci)
 - pozn.: posouzení **pro účely úřadu práce, žádosti o humanitární dávky a nouzového bydlení** nejedná se o uznání za osobu se zdravotním postižením v českém systému, nelze udělit průkaz ZTP

Dávky státní sociální podpory a dávky v hmotné nouzi

- držitelé dočasné ochrany nemají přístup do systému dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi →
- nemohou žádat o tyto dávky (např. příspěvek na bydlení, přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné, příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení... = nelze žádat)
- výjimka = jednorázová **dávka mimořádné okamžité pomoci (MOP)** - lze si požádat

Děkuji za pozornost!

Pokud máte jakékoliv dotazy, můžete se obracet také na naši infolinku určenou osobám prchajícím z Ukrajiny:

+ 420 800 050 749
infocze@iom.int

Follow us:

<https://czechia.iom.int/>

[@IOMCzechia](#)

[@showcase/iom-czechia](#)

[@IOMCzechia](#)

[@IOMPrague](#)

[@iom_czechia](#)

[@iomczechia](#)

[Podcast](#)